

Under vinjetten »Läkemedelsfrågan« publiceras ett urval av de frågor som behandlats vid någon av de regionala läkemedelsinformationscentralerna (LIC), som hjälper sjukvårdspersonal, apotek och läkemedelskommittéer när medicinska läkemedelsproblem uppstår i det dagliga arbetet. Frågorna har sammanställts vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge av med dr Mia von Euler och apotekare Åsa Jansson, avdelningen för klinisk farmakologi. Svaren, som är evidensbaserade och producentoberunda, publiceras även i databasen Drugline. Frågor kan ställas till regionala LIC – telefonnummer finns på www.lic.nu

Lichen planus av ACE-hämmare

Kan lichen planus orsakas av enalapril?

En man i 35-årsåldern har på grund av hypertoni behandlats med enalapril i cirka ett år. Han har nu konstaterats ha oral lichen planus. Tandläkaren har nämnt att reaktionen skulle kunna bero på medicineringen med enalapril, som behandlande läkare nu planerar att avsluta.

Maria Pihlgård/Ylva Böttiger,
DRIC (Huddinge), december 2004, Drugline nr 21669

Frågan om huruvida ACE-hämmare kan orsaka likenoidea reaktioner har tidigare besvarats [1]. I detta svar konstateras att det finns en del fallrapporter om likenoidea reaktioner orsakade av ACE-hämmare och att det i Läkemedelsverkets biverkningsregister finns fem fall av likenoidea utslag av ACE-hämmare.

Vid en uppdaterad litteratursökning har vi funnit ytterligare några fallrapporter om likenoidea reaktioner efter användning av ACE-hämmare [2-5]. I Läkemedelsverkets biverkningsregister finns nu sex fall rapporterade [6]. De ACE-hämmare som angetts i fallrapporterna, respektive i Läkemedelsverkets biverkningsregister, är kaptopril, enalapril, lisinopril och kinopril. Reaktionerna debuterade 15 dagar till två år efter det att behandling med ACE-hämmare påbörjats. Förbättring sågs inom fem dagar till en månad efter det att behandlingen avslutats, och i de fall längre uppföljning har dokumenterats har patienterna till slut blivit helt symtomfria.

Lichen planus är en relativt

vanlig mukokutan åkomma som uppskattats drabba ca 0,8–2,0 procent av befolkningen [3, 7]. Lichen planus kan förekomma enbart på huden, enbart i munslemhinnan eller återfinnas på båda ställena. Idiopatisk lichen planus drabbar företrädesvis vuxna och debuterar vanligen i 40–60-årsåldern. Den läkemedelsutlösta likenoidea reaktionen går ej säkert att särskilja från idiopatisk lichen planus, och orsakssambandet kan därför vara svårt att fastställa [3]. Till skillnad från idiopatisk lichen planus, som ofta kan ha mycket lång duration, försvinner läkemedelsutlösta likenoidea reaktioner när läkemedlet satts ut [8].

I det aktuella fallet är det mycket möjligt att patientens likenoidea reaktion orsakats av medicineringen med enalapril. Symtom debuterade inom ett år efter insatt behandling, vilket stämmer väl med tidigare beskrivna fall. Det faktum att patienten är så pass ung talar också för att det kan röra sig om en läkemedelsbiverkan. Om symtomen försvinner kort tid efter utsättning stärker detta sambandet.

Sammanfattningsvis kan sägas att likenoidea reaktioner finns rapporterade som biverkan till olika ACE-hämmare, bland annat enalapril. Reaktionerna tycks vara reversibla vid utsättande av preparatet. Eftersom likenoidea reaktioner finns beskrivna för olika ACE-hämmare går det ej att utesluta att det rör sig om en klasseffekt.

Referenser

1. Drugline nr 17100 (år 1999).
2. Firth NA, Reade PC. Angiotensin-converting enzyme inhibitors implicated in oral mucosal lichenoid reactions. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol* 1989;67:41-4.
3. Thompson DF, Skaehill PA. Drug-induced lichen planus. *Pharmacotherapy* 1994;14(5):561-71.
4. Villaverde RR, Melguizo JB, Solano JL, Ortega SS. Lichen planus-like eruption due to enalapril. *Eur Acad Dermatol Venereol* 2003;17:601-19.
5. Roten SV, Mainetti C, Donath R, Saurat JH. Enalapril-induced lichen planus-like eruption. *J Am Acad Dermatol* 1995;32:293-5.
6. Swedis (Läkemedelsverkets biverkningsregister, citerat 2004-12).
7. van Dis ML, Parks ET. Prevalence of oral lichen planus in patients with diabetes mellitus. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod* 1995;79:696-700.
8. Davies DM, Ferner RE, de Glanville H, eds. *Davie's textbook of adverse drug reactions*. 5th ed. Philadelphia: Lippincott-Raven Publishers; 1998.

Synpunkter eller kommentarer? Diskutera på korrespondensplats! Bidrag ställs till jan.lind@lakartidningen.se